

TEDENSKA SLIKE

Štev. 46.

V Ljubljani, v sredo 15. novembra 1916.

Leto III.

Nemška vojska v Dobrudži na počitku: Življenje v taboru.

Velikani in pritlikavci.

Kadar je treba, da posebno fantastično vre v pravljicah, ki jih stara teta pripoveduje otrokom, morajo bodisi okorni velikani, ali pa zali, zviti pritlikavci, najboljše oboji, malo pomagati razpusti nit dejanja. In če je pravljica res pristna, takrat mora, kadar pride do obračuna, zvrta družba pritlikavcev in palčkov velikane potegniti za nos ter jim dokazati, da premetena razumnost in lahkonoža hitrost v življenju vendar le več pomenja, negoli okorno in nespretno štokljajoča surova sila. Kdor se zna urno kot veter zmuzniti skozi luknjico v vratih ter potem izginiti v bližnji mišji luknji, tega ne ujamejo zlepa zlobni preganjalci, čeprav nosijo sedemmiljske čevlje.

Tudi v živalskih pravljicah, ki nam jih prirodoslovec pripoveduje iz davnih časov našega sveta, je končna morala vedno ista: Kar je višje in boljše ustrojeno, dasi seveda nikakor ni treba, da bi bilo večje v zmislu centimeterske mere, v zadnji instanci brez dvojbe zmaga nad slabejšim ustrojem. Slabjši ustroj pa tudi propade brez rešitve, čim je prisiljen, da se mora z boljše oboroženimi spustiti v odkrit boj na življenje in smrt. Sicer pa ne pride dostikrat do takega odločilnega boja. Splošno nazadnjaki in naprednjaki prav mirno žive skupaj, seveda toliko časa, dokler si njih življenske koristi ne nasprotujejo resno. Ako pa se nazadnjakom celo posreči, da najdejo na zemlji kotiček, kjer lahko životarijo v prijetnem tihožitju popolnoma ločeni od višje razvitih, potem lahko traja več milijonov let, predno jih končno pogazi čas s svojimi dolgimi naprednimi nogami.

Živalska pravljica, katero vam bom pripovedoval, se godi nekako v začetku zadnje tretjine sekundarne dobe naše zemlje, milijone let po najlepšem času močvirij premogovih gozdov, a še milijone let pred nastopom prvega človeka. Značilna drevesa na zemlji je bilo smrečje, aravkarije, cikadeje in gingkova drevesa, ki so bila počasi izpodrinila praproti, preslice in lisičjeke premogove gošcave. Živalstvo, ki je takrat živelo na zemlji, je bilo bolj grdobno, čudovito in protislovno

V tirolskih Alpah, kjer žive naši vojaki.

nego vse, kar je bila kedaj poprej narava izpostavila v svoji vsekako mnogobrojni zbirki posebnosti. Ako bi ne imeli dandanes v svojih prirodopisnih muzejih pristnih ogrodij bitij iz sekundarne dobe, bi njih opis imeli kvečjemu za aprilovo šalo. Vse, kar si je bila kedaj izmišljujoča domišljija naslikala zmajev, je malenkost v primeri z vzorci spak, ki so takrat gospodarile na zemlji.

Kakor premikajoča se gora iz mesa je toptal svojo pot okorno in složno svojih dvajset in več metrov dolgi in več kot pet metrov visoki brontosaurus. Na dolgem, debelem labudjem vratu je nosil mičkeno glavo, ki je imela v svoji črepinji primeroma najmanjše možgane vseh na kopnem živčih vretenčarjev. Najdebelejši del hrbtnega mozga

ni bil v glavi, marveč v bližini medenice, v ogromnem, večkrat do deset metrov dolgem repu, katerega je velikanski plazilec po tleh vlačil za sabo, tako da bi se lahko govorilo o »možganih v repovem začetku.« Brontosaurus pomeni gromskega kuščarja, in res so morala tla silno bobneti in grmeti, kadar je velikani potiskal po njih naprej svoje dvajset tisoč kilogramov težko telo.

Dokaj manjši od teh gromskih kuščarjev, pa vendar od gobca do konca repa še dobršnih šest metrov dolgi so bili iguanodonti, ki so svoj ogromni trebuh kakor kengurugi samo na zadnjih nogah premikali dalje in kobacali, kakor je zahtevala teža njih telesa, ne pa elegantno poskakovali, kakor avstralski vrečarji.

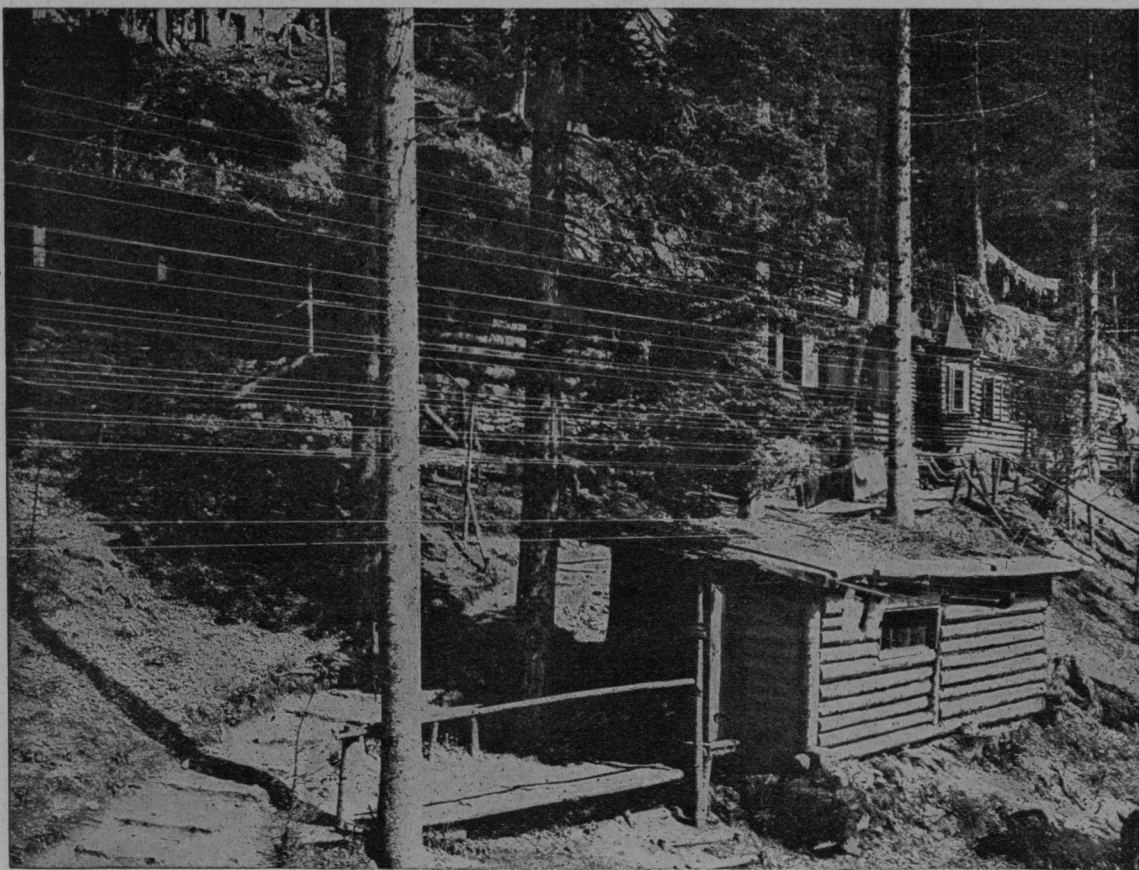
Domalega ravno tako visoki, a dokaj bolj pošastni, preteči in zmajem podobni so bili stegiozavri. Tem je z vratu in hrbtna štrlel greben velikanskih špičastih, koščenih plošč, njih rep pa je bil vrhutega oborožen z groznimi bodiči. Ž njimi so se združili plazilci, ki so na mogočni glavi nosili kakor voli ali nosorogi rogove, ali pa so se jim iz gobca kakor mrožem krivili silni čekani, družili se velikanski ribji kuščarji, ki so rezali vodo, in letajoči kuščarji, ki so krilili po zraku.

Spake po vnanjosti in ogromnih teles, poživljeni paradoksi, kakršnih ni poznala razvojna zgodovina premičnice zemlje ne poprej, ne poslej — to so bili velikani v tisti prirodopisni »pravljici«, ki se je godila v začetku zadnje tretjine sekundarne dobe — v spodnji kredni dobi — milijone let pred rojstvom prvega človeka.

Kaj pa pritlikavci? Kakšni so bili pritlikavci tiste pravljice?

* * *

Najprej je treba poudariti, da je bilo sredi vseh teh plezajočih otrok Enakovih kajpada tudi dovolj majhnih in ličnih gavrijev, ravno tako kakor se dandanašnji velikanskim oblikam raznih živalskih vrst še vedno mnogokrat pridružujejo pritlikavski sorodniki. Ne samo leteči zavriji so se glede telesne mere držali splošno v skromnih mejah, tudi po ravnih tleh so poleg racajočih iguanodontov in brontozavrijev skakali pritlikavski

Stanovanja naših vojakov za fronto na Tirolskem.

Ministrski predsednik grof Stürgkh, ki ga je na Dunaju ustrelil nemški pisatelj dr. F. Adler.

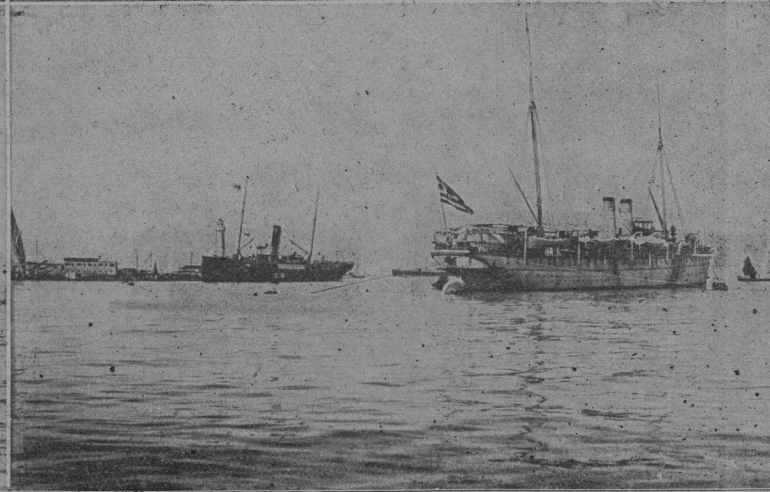
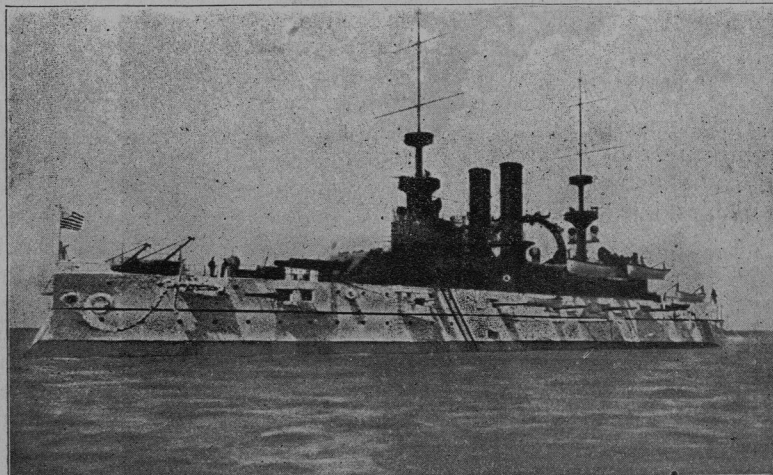

Sin slav. pesnika Henrika Ibsena, bivši norveški minister Sigurd Ibsen, prijatelj Nemčije.

člani plazilskega rodu. Ti pa so se ravno zaradi svojega nežnega okostja ohranili jako redko in se dajo zato zopet najti le ob posebno redkih in srečnih urah paleontologije. Tisti pritlikavci pa, ki sredi premikajočih se

mesnatih gora predstavljajo v resnici nekaj višjega, ki so šli kvišku po stopnicah življenja, med tem ko so se rodovi preočitnih velikanskih plazilcev počasi selili s sveta — tisti so imeli čisto drugačno podobo. Bili so

predhodniki čisto nove stopinje živalstva, najpopolnejše izmed vseh, tiste, katera je bila odločena, da bo na najvišjem vrhuncu svojega razvoja enkrat gospodovala zemeljski obli in premagala vse, kar leze, gre in plava:

Grške ladje, ki jih je Grkom vzela antanta: zgoraj bojna ladja „Lemnos“ in topovski čoln; spodaj križarka „Averov“ in kraljeva jahta „Amfitrita“.

bili so predhodniki sesalcev.

Vsak šolarček ve dandanes, da sesalci porajajo žive mladiče in da se imajo za ime svojega razreda zahvaliti okolnosti, da te živo rojene mladiče mati doji. Takih živali pa še ni bilo v daljni kredni dobi. Problema o tesni zvezi med materjo in otrokom pred otrokovim rojstvom narava še ni bila razvozlala končno veljavno, pač pa se je že pripravljala k temu. Tudi sesalec s svojim jako zamotanim notranjim ustrojem ni nekega lepega dne kar gotov stopil v življenje. Tudi sesalec se je kakor vse, kar leze po hrpavem hrbtu naše premičnice, razvil korakoma in počasi. Ko so med drevesi aravkarij in cikadej živeli brontozavriji in drugovi, takrat je sesalec legel — jajca. Čisto pristna jajca, katera je skupaj držala pergamentu podobna kožica in iz katerih so prilezli mladiči, ko je prišla njih ura. To je pač res nekoliko podobno pravljiskim čudom in domišljijam, a je vendarle čista, od raziskovalcev neoporečno odkrita resnica. Saj še dandanes lahko opazujemo temu nekaj popolnoma sličnega.

(Nadaljevanje prihodnjic).

Obnovitev poljske kraljevine. — Avtonomija Galicije.

V nedeljo, dne 5. novembra je bila proglašena v generalni guberniji Ljublin proklamacija:

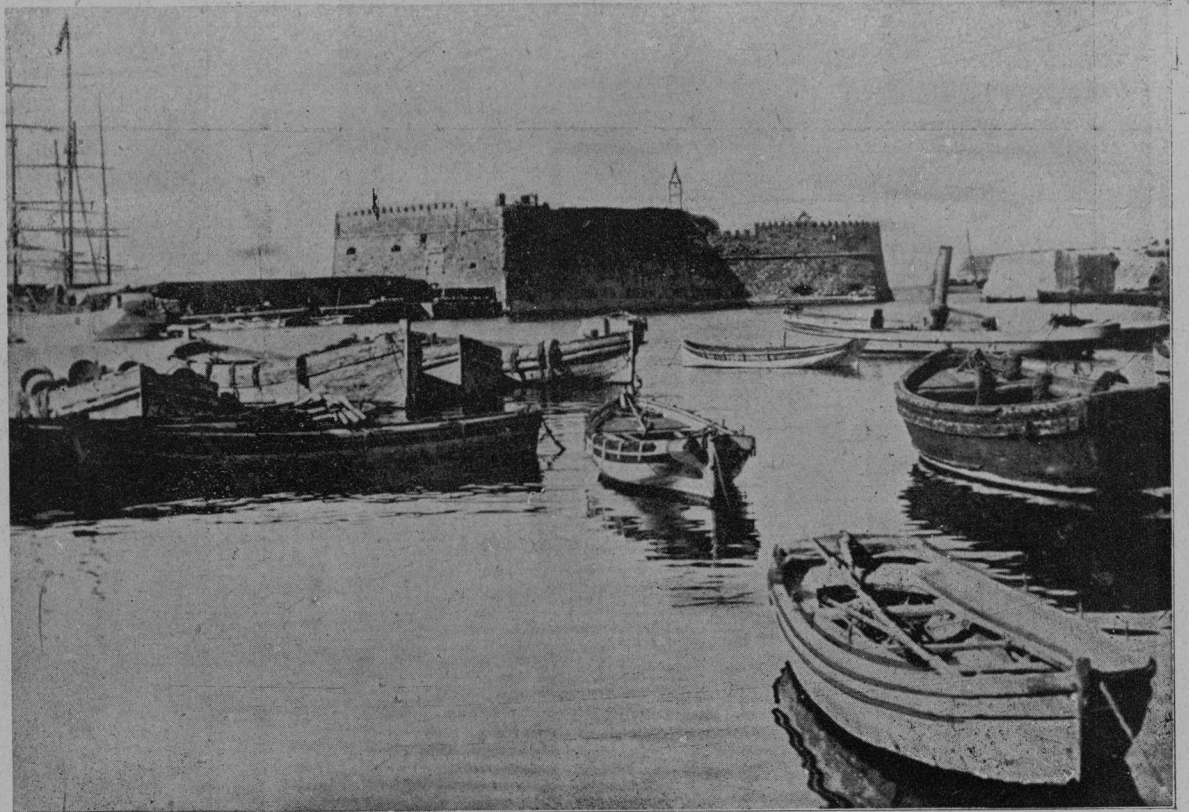
Prebivalstvu generalne gubernije Ljublin!

Njegovo Veličanstvo cesar avstrijski in apostolski kralj ogrski ter nemški cesar, v trdnem zaupanju na končno zmago Svojega orožja in zasledujoč željo, da dovedeta od svojih hrabrih vojsk s težkimi žrtvami ruskemu gospodstvu iztrgane poljske pokrajine do srečne bodočnosti, sta se zedinila, da ustvarita iz teh pokrajin **samostojno državo z dedno monarhijo in konstitucionalno ustavo.**

Natančnejše določbe in meje poljskega kraljestva ostanejo pridržane.

Novo kraljestvo bo našlo v zvezi z obema zavezniškima državama garancije, ki jih potrebuje, da razvije svoje moči.

V **lastni armadi** naj žive naprej slavna sporočila poljskih vojsk iz prejšnjih

Utrdbe na grškem otoku Kreti, ki se je pridružil Venizelu proti kralju Jurju.

časov in spomin na hrabre poljske sobojevnike v veliki vojni sedanosti. Njena organizacija, izvežbanje in vodstvo se bo uredila v skupnem sporazumu.

Zavezniška vladarja se vdajata trdnemu upanju, da se bodo sedaj izpolnile želje po državnem in narodnem razvoju kraljestva poljskega s potrebnim ozirom na splošne politične razmere Evrope in na blaginjo in varnost njih lastnih dežel in narodov.

Velike zapadne sosedne države Poljskega kraljestva pa bodo z veseljem videli na svojih vzhodnih mejah vzrasti in vzcvetati srečno in svojega narodnega življenja veselo državo.

C. in kr. generalni gubernator: Kuk.

Popolnoma enaka proklamacija se je izdala isti dan v generalni guberniji Varšavi.

Več kakor 120 let ni bilo one slavne kraljevine, katere kralj, Sobieski je rešil Ev-

ropo turške nevarnosti, ki je bila nekdanj narodom vzgled svobodne države, katere junaštva so napolnjevala kulturni svet z občudovanjem.

S tremi strahovitimi udarci so razkosali sosedi v letih 1772., 1793. in 1795. poljsko kraljevino ter si razdelili poljsko zemljo. Zdelo se je takrat, da bo s kraljestvom vred za vedno pokončan tudi poljski narod.

Propast poljske kraljevine ni bila le posledica pohlepnosti sosednjih velikih držav, temveč tudi posledica notranjega narodnega razpada, nesložnosti, nezavednosti, nemoralnosti. Opirajoč se na svetle tradicije minulosti, je ohranil poljski narod v svojem srcu trdno nado za bodočnost. Državno razkosan in razdeljen, si je ohranil čut edinosti, je napredoval materijalno in duševno.

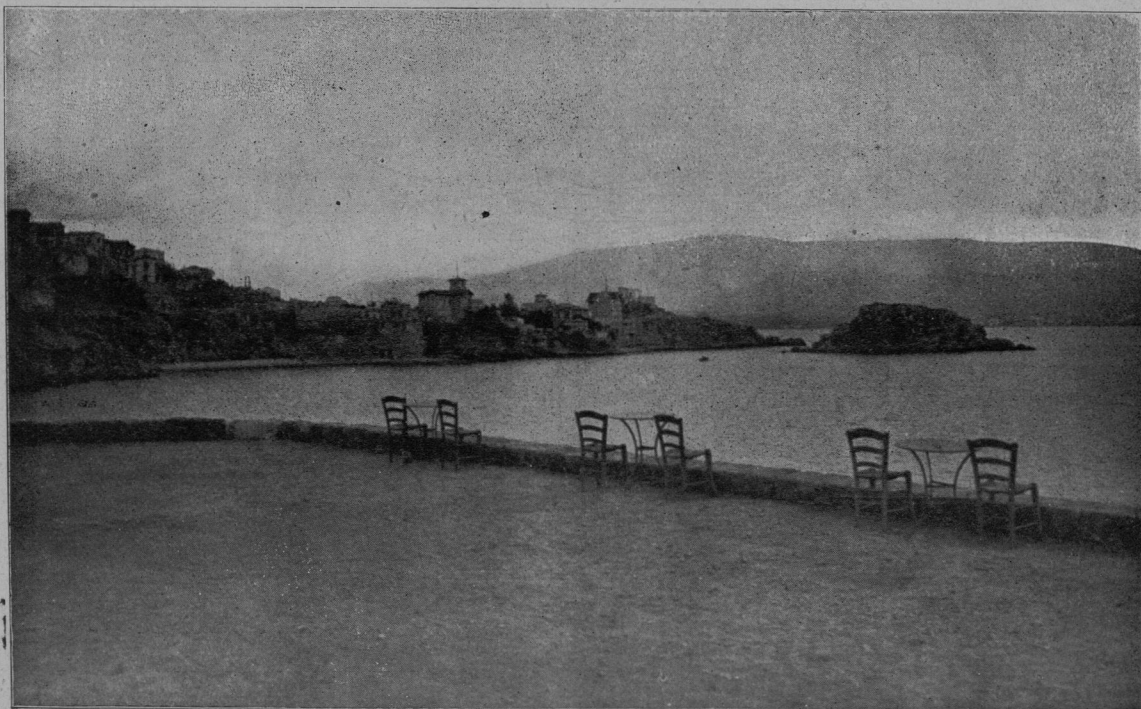
Nikdar ni obupal. V najžalostnejših časih svojega ponižanja je znal sebi ohraniti svetlo podobo obnovljene Poljske. Njegovi najboljši možje so vedeli prepričati svet, da pride za poljski narod čas vstajenja. Po izbruhu svetovne vojne je pri nas in pri sovražnikih zavladalo prepričanje, da mora krvava vojna popraviti veliki greh, storjen poljskemu narodu. Zlasti v ententnih državah ni manjkalo obljub. Čim več poljskega ozemlja se je nahajalo v rokah centralnih armad, tem sijajnejša so bila obetanja četverozveze. Kar so sovražniki le obetali, to sta Avstrija in Nemčija dejansko storili. Cesarski manifest z dne 4. novembra je oni veliki historični čin, pred katerim se razblinijo vse besede »prijateljev poljskega naroda.«

Z neusmiljeno roko je vojna pustošila poljske zemlje, ki so bile torišča najkrvavejših bojev, uničila življenja in premoženja poljskega prebivalstva. Ozemlje nove Poljske je še razrito s strelskimi jarki in dan na dan jo obliva kri junakov.

Nova poljska država postavi predvsem svojo lastno armado, ki bo imela nalogo da skupaj z vojskami centralnih držav brani in ohrani novo poljsko kraljevino, Nemčijo in Avstro-Ogrsko.

Bodoča kraljevina Poljska dobi seveda šele po sklepu miru svojo popolno državno eksistenco.

Avstro-Ogrska, Nemčija, Bolgarija in Turčija bodo takoj priznale novo neodvisno

Nabrežje v Pireju pri Atenah. Pirej in Atene so zasedle franc., angleške in laške čete.

poljsko državo ter bodo o tem tudi obvestile nevtralne države. Kako stališče bodo zavzele nevtralne države, ni še znano.

Nova Poljska je določena, da bode v skupno korist obramben zid, jez proti Rusiji. Da bi to nalogo sama izvrševala, bo preslaba.

Za ustanovljeno, oziroma konstituirano bo smatrati poljsko državo v smislu mednarodnega prava, ko bo postavljena državna oblast (vladar in vlada), organiziran državni narod in določena meja nove kraljevine. To so trije bistveni znaki državne eksistence, ki se bo udejavila seveda šele po sklepu miru. Najaktualnejše vprašanje, organizacija poljske armade, je od državne eksistence Poljske neodvisno in se armada postavi t a k o j. Nova poljska šteje okoli 12 milijonov prebivalcev in bo dala okoli 300.000 vojakov.

5. novembra je »Wiener Zeitung« priobčila naslednje Najvišje lastnoročno pismo:

Ljubi dr. pl. Körber!

V smislu mojega z Njegovim Veličanstvom nemškimi cesarjem sklenjenega dogovora se iz poljskega ozemlja, ki so ga naše hrabre čete iztrgale ruskemu gospodstvu, ustanovi samostojna država z dedno monar-

Konstanca, največja rumunska luka ob Črnem morju, zdaj v posesti Bolgarov in Nemcev.

Konstanca ob Črnem morju.

hijo in konstitucionalno ustavo. Tem povodom se ginjenega srca spominjam mnogih dokazov požrtvovalnosti in zvestobe, ki sem jih tekom moje vlade dobil od dežele Galicije in velikih in težkih žrtev, ki jih je ta dežela v sedanji vojski, izpostavljena najhujšim sovražnim udarom, morala doprinesti v interesu zmagovite obrambe vzhodnih državnih mej, kar ji zagotavlja trajno pravico na mojo najtoplejšo očetovsko skrb.

Zato je moja volja, da v trenutku, ko nastaja nova država, roko v roki s tem razvojem tudi deželi Galiciji dam pravico, da svoje deželne zadeve do popolne meje tega, kar je v soglasju z njeno pripadnostjo državni skupnosti in z njenim napredkom, samostojno ureja in tako s tem prebivalstvu Galicije podajam jamstvo za njegov narodni in gospodarski razvoj. S tem, da Vam javljam to Svojo namero, pooblašчам Vas, da izdelate za postavno udejevitve primerne predloge in Mi jih predložite.

Dunaj, 4. novembra 1916.

Franc Jožef, I. r.

Petrolejski izvirkji jugovzhodno Predeala, ki so sedaj v naših rokah.

„Halles centrales“ — glavna tržnica — v Parizu, kjer prodajajo zelenjavo, sadje, cvetlice, kokoši, meso ribe i. dr. — glavna točka Zolivega romana „V pariškem trebuhu“. Slika je v pariškem mestnem muzeju.

Perice ob Nevi v Petrogradu, kjer so bili zaradi silne druginje veliki izgredi.

zahteva avtonomija enega naroda spopolnitve v avtonomiji tudi drugih narodov. Tako se dotakne ta srečno započeta reforma splošnega vprašanja narodnostne avtonomije v Avstriji, po kateri tako kriče razmere. Upamo torej, da bodo te objavljene določbe odprle z velikimi obeti pot do notranje reforme Avstrije in to pot napravile tudi dostojno.

Če pa so dobili avstrijski Poljaki svojo narodno avtonomijo in če jo zahtevajo tudi Ukrajinci, se bodo zanjo oglasili tudi Nemci in Čehi ter končno celo Slovenci. Kaj store naši poslanci, seveda ne vemo.

več tiste prijetnosti, kateri pravimo ravnodušje. Večkrat so ga obšle duhomorne misli in pričel je dvomiti o bogastvu življenja brez Mone.

Prišle so pa nanj tudi trezne ure, ob katerih je smatral za brezmiselnost, obesiti srce na deklico tako neznatnega pokolenja, kakor je bila po očetu Mona. Kapljica modre krvi, ki jo je podedovala po svoji materi, je bila tako blede barve, da bi v očeh strogih kritikov ne mogla obstojati. In vedel je, da bi bilo kritikov mnogo.

Pred vsem je bila tu njegova mati, potem Nick, ki bi sicer nič ne rekel, temveč samo debelo gledal, in končno Violet, ki je veljala v njegovi obitelji za njegovo izvoljenko in jo je povabila lady Rodney prejšnje leto v Rodney Towers določno s tem namenom, da bi premagala Geoffreyevo srce in mu podarila svojo roko in svoje premoženje. Lady Rodney je bilo treba po pravici priznati, da ni bila slepa za dobrote tega sveta.

Toda z Mono, katere krepka lepota je učinkovala na prvi pogled in katere notranji

Snaha.

Roman. Angleško spisal Mrs. Hungerford.

»Stopite notri in odpočijte si za trenutek,« je dejala Mona gostoljubno. »Konjaka grem iskat, da ga pošljem ubogi Kitty.«

Da se je spomnila doma po različnih mislih, s katerimi sta se bavila domov grede, najprej na ubogo in nesrečno vdovo, to se je zdel Geoffreyu dokaz za njeno dobro srčnost in plemenitost.

»Ne mudite se predolgo,« mu je nehote ušlo, ko je prestopila prag.

»Ne, toda eno minuto vzdržite pa že tndi enkrat sami,« je odgovorila in izginila s čarobnim smehljamem.

IV.

Ko je odšla mlada Irka iz sobe, je šetal Geoffrey nestrpno gor in dol. Nasprotujoči si občutki so ga vznemirjali. Bil je vesel, toda mučil ga je skriven in grizoč nemir, ki se ga ni mogel več odkrižati. Če je bil skupaj z Mono, ga je obšla radost, ki se je stopnjevala večkrat do popolne sreče; če je pa ni bilo poleg, je bil s svojim mirom pri kraju: ljubezen, katere se je šele pred kratkim časom zavedel, ga je potisnila v svoj jarem, tako da se ni veselila njegova duša

Sanitetni psi, dobrotniki ranjenih junakov.

čar ni zaostajal za vnanjim, se ni mogla primerjati Violet s svojim melodičnim in počasnim glasom, s svojim izobraženim bitjem, z malim, čednim, bledim obrazom in s svojimi velikimi očmi, ki so se zdele za ljubko postavo prevelike. Če je čutila Mona zanj več kakor prijateljstvo, tega ni vedel, toda nehote je slutil, da ga rada vidi, in če pride, zasije zanjo vse v jasnejšem žaru.

»Pohiti, Bridget,« je rekla Mona in se prikazala spet na pragu, »in ne mudi se

petje mi je nekaj izdalo: če vas zadene globoka bol, vas tudi lahko umori.«

»Globoka žalost mene sploh ne zadene,« se je brezskrbno smejala Mona. »Nesreča zadene le vsako drugo generacijo, in Vam je znano, da je bila moja uboga mati zelo nesrečna, zato pa nadme ne bo nadlog. Vi nazivate seveda tako vero vražo, in tega vam ne morem braniti.«

»Upajmo, da ima tudi ta reč svoj prav,« je menil Geoffrey, »čeprav bi se meni potem

vejši skladatelji neznani.

»Fantje mi jih pošljejo. Če kaj novega izide, ali kaj takega, o čemur mislijo, da je mojemu glasu primerno, pa mi pošljejo.«

»Fantje?« je vprašujoče ponovil.

»Da mislim študente. Ko sem bila pri teti v Dublinu, sem jih mnogo poznala, in vsi so me imeli radi.«

»To je pa prav lepo!« je zaklical Rodney in vnovič se je zbudilo v njem ljubosumnje.

»Jack Foster in Ferry O' Brien mi večkrat pišeta,« je nadaljevala preprosto Mona, »za novo leto, za god, in takrat mi obenem sporočita, kako je s skušnjami.«

»Prav prijazno ravnata, to jima treba priznati,« je dejal Rodney, čigar ljubosumnost se je razgrela v plamen. »Ona dva sta cenjenejša prijatelja, jaz pa sem vam nedavno tega ponudil verižico, na kateri bi nosili uro vaše pokojne matere, in odklonili ste me, da sem bil osramočen, kakor bi bil napravil največjo nerodnost.«

»One,« je odgovorila Mona, ki jo je razlaga prestrašila. »Tako sploh nisem mislila, toda verižice res ne rabim. Poleg tega je pesem nekaj drugega kakor verižica . . . in z vami je stvar popolnoma drugačna.« Skušala je biti pogumna, kar je mogla, toda zmedla se je še bolj. »Nimam vzroka, da bi sprejemala od vas darila . . . Ali naj vam še kaj zapojem?« je naglo končala.

In nato je pela staro, tubobno pesem. Njen čarobno lepi, čisti glas je zvenel sladkotožno po sobi, kakor so nanese besede in glasba. Pela je neizumetnično, tako kakor ji je velevalo srce.

Ko je končala, je rekel Geoffrey nalahko: »Hvala.« Mislil je na zadnjič, ko mu je tudi nekdo zapel. Kako različna je bila ona slika

Kako potuje Albanka Malisorka po domačih hribih.

predolgo. Daj Kitty steklenko, pomoli in se vrni!«

»O, pridem, kakor bi trenil!« je odvrnila pridna služkinja, katero je misel na truplo, ki ga bo videla, popolnoma vznemirila.

»Pojdite, pokazati vam hočem svojo sobico,« je rekla Mona Rodney.

Peljala ga je po veži in šla pred njim proti vratom nasproti kuhinje, jih odprla in ga s ponosnim občutkom povabila, naj vstopi.

Bil je poseben, toda jako čeden, majhen prostor. Po njem je plaval zrak udobnosti in ljubezni. Zdelo se je, da skriva vsak predmet prijeten spomin in je obenem del dražestne lastnice. Sobica je imela dve okni, katerih čiste šipe so se bleščale kakor kristal, ob nasprotni steni je stala majhna zofa in ob tretji steni je kraljeval pianino. Povsod so ležale knjige in mali igračkasti okraski, sredi sobe je stala na okrogli mizi skleda z rožami in na stolu so bile note.

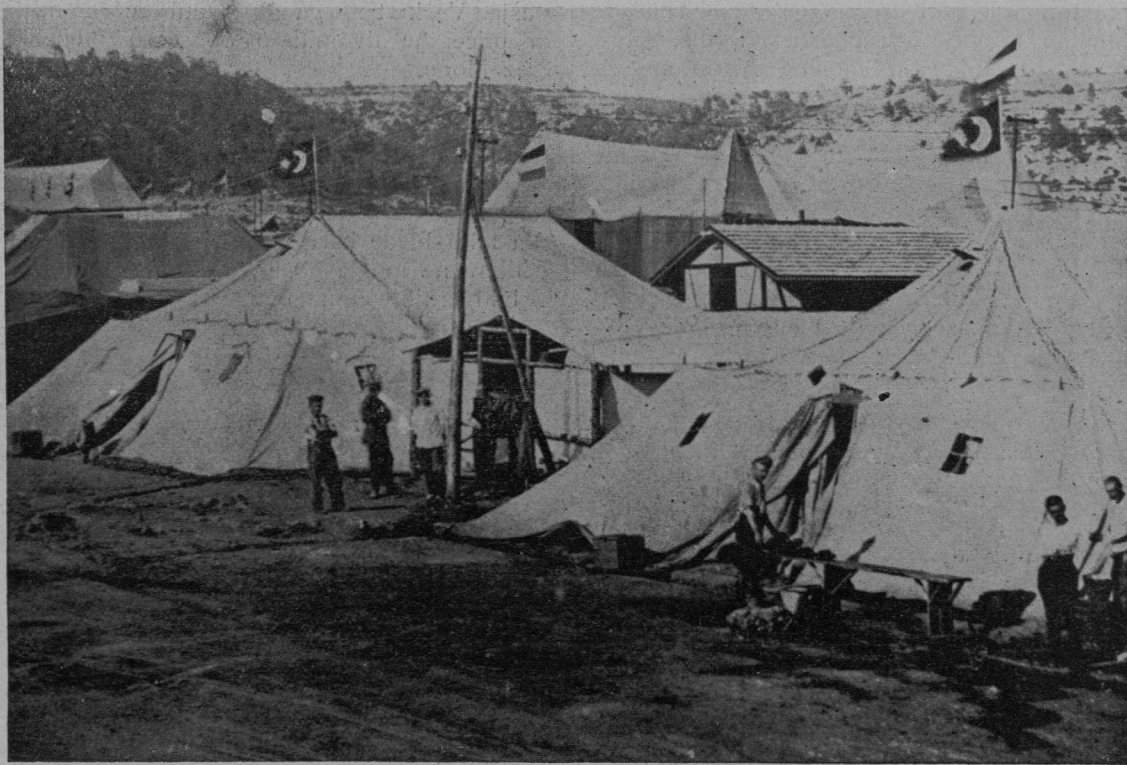
»Zdaj, prosim, držite tudi svojo obljubo in mi kaj zapojte,« je prosil Geoffrey.

»Katere pesmi imate najrajši?« je vprašala Mona in njeni prsti so bežali po tipkah. »Če je z vami tako, kakor je z menoj, potem imate rajši resne stvari.«

»Najrajši imam resne stvari,« je odgovoril naglo.

»Zapojem vam torej pesem, katero sem dobila prejšni teden,« je rekla Mona in pričela enega izmed tožnih Griegovih napevov, svečano, z vso dušo, kakor je treba te pesmi peti. Nato je pela neko irsko narodno pesmo in položila potem roke v naročje tiho pričakovaje, da ji reče poslušalec besedo priznanja.

»Vi ste umetnica,« je rekel Geoffrey, ko je končala in globoko vzdihnil. »Kdo vas je učil? Toda vprašanje je odveč. Nihče vas ni mogel takega petja naučiti, vi čutite, kar požete. In vendar vam ne zavidam; vaše

Turški vojni tabor v Mali Aziji, kjer se bore tudi Avstrijci in Nemci proti antanti.

slaba godila. Zdi se namreč, da je moja mati življenje prav srečno preromala in ni poznala ničesar takega, kar se imenuje skrb.«

»Vaša gospa mama je izgubila vendar svojega moža,« je oporekala mehko Mona.

»Da, to je res. Moj oče pa je umrl, ko sem bil jaz majhen deček, in to je že zdavnaj prebolela. Zdaj je živahna kakor škrjanček.« Če bi bila slišala to primero gospa Rodneyeva!

»Kje pa naročate muzikalije?« je nadaljeval Rodney, ki se je čutil, ker je našel Griega v takem kraju, kjer so navadno no-

od današnje. Bilo je v Towersu, v mraku poletnega večera, in odločno je še videl za klavirjem mlado deklico s povešeno, čedno glavno in šolskim petjem. Spominjal se je sobe, globoke tišine in matere, ki se je naslonila v velikem žametastem naslonjaču nazaj in štela takt s svojimi prsti, okovanimi s prstani in dragulji.

To se je godilo v budoarju njegove matere, v sobi, ki ji je bila s svojimi rdečkastimi in sivimi barvami najljubša. Violet je bila sivo oblečena. Kako lepa bi bila v tisti sobi Mona . . . kako . . . (Dalje prih.)

Sven Hedin, švedski pisatelj, v službi Nemčije na egipčanskem bojišču.

Darujte za „Rdeči križ!“

Razne vesti.

Boj za Trst. Na vseh vernih duš dan so prešli Italijani na Krasu in v Vipavski dolini po koreniti topniški pripravi, kjer je grmelo kakor na sodnji dan, k splošnemu napadu pehote. Mislili so, da bodo šli naprej. Toda naleteli so na naše junake. V prvi vrsti so zopet, kakor v osmi laški ofenzivi, naši slovenski fantje, naši planinci, ponos našega naroda, zastavili sovražniku pot in ga z velikanskimi izgubami vrgli nazaj. Italijani so se navalili predvsem na postojanke vzhodno Vrtojbe, na Sv. Marka in na Kemperlišče. Dalje so napadli v množinah, močnih osem divizij, na severnem kraškem grebenu pri Lokvici. Povsod smo jih vrgli s protinapadom nazaj, samo Lokvica je ostala v laških rokah. Besno so napadali Italijani takozvani ključ do Trsta, višino Grmado pri Medjivasi in pa greben nad Jamljami pri Selu. To je najvažnejša postojanka na Krasu. In ta je ostala trdno v naših rokah. Topovi in mine bobne naprej. Po prvem dnevu splošnega napada italijanske pehote bodo sledili drugi, morda strašnejši. Toda po prvem dnevu presojamo položaj ugodno. Lahi nas niso presenetili. In kakor v Karpatih za Ruse, tako bo poskrbel tudi Borojevič za Italijane, da bodo izkraveli in si razbili glave. Zadnje dni so obstreljevali Lahi s topovi težkega kalibra Vrtovin v Vipavski dolini.

Triumf kirurgije. Ameriški kirurg doktor Crile je nedavno obiskal francoski vojni za-

Na egipčanskem bojišču zajeti Angleži korakajo v turški tabor.

vod za obrazno kirurgijo blizu Bordeauxa. Tam je videl ozdravljenega vojaka, krepkega mladega moža, kateremu so bili granatni drobci skoro popolnoma odtrgali desno stran obraza pod očesom, dele nosu, lice in uho popolnoma, ravno tako velike dele zgornje čeljusti, celo spodnjo čeljust in vse spodnje zobe. Zdravniki so mu z veliko umetnostjo nadomestili raztrgane dele obraza. Kostni deloma porabili ranjenčeve, v glavnem pa jih nadomestili z veleumetnim ogrodjem iz aluminija, tako vso spodnjo čeljust in zo-

bovje. Seveda mora biti ogrodje dovolj močno, da ob znatnem pritisku, ki ga povzroča žvečenje, ne izgubi oblike. Ogrodje je potem prevlečeno z vosku podobno tvarino, na zunanji strani so pa manjkajoče dele obraza pokrili s kožo, ki so jo z drugih delov prenesli na obraz. Seveda pa ni bilo mogoče v ustih nadomestiti sluznic. Vsekakor je uspeh spričo strašnega spačenja, katero je povzročila poškodba, občudovanja vreden.

Strah Francozov pred izumiranjem.

Strah Francozov pred katastrofo, ki preti francoskemu narodu, daje vedno povod k najrazličnejšim predlogom, ki merijo na večjo plodovitost francoskih žen. Tako je poslanec Amadej Peyroux podal v zbornici naslednji predlog: Matere, katere bi imele 12 ali več otrok, naj bodo zapisane na deskah častne legije, t. j. narodnega odlikovanja, razen onih, katere bi bile spoznane za nevredne. Po tem predlogu bi prejele te matere križec častne legije. Žurnalist Charles Levand predlaga v »Figaru«: Da postanejo Francozi voljni darovati deželi več otrok, je najbolje reč urediti tako, da bo število družinskih udov služilo za merilo žrtev, ki morajo biti doprinešene. Vojaška dolžnost bi morala obtežiti najbolj sina-edinca, če je pa več otrok mora

biti vojaška dolžnost lažja. Odsihmal se ne sme vojaška dolžnost tikati več posamičnega moža, temuč cele družine. Vsled tega predloga bi bila uvedena šestletna vojaška dolžnost za vsako družino skupaj. In to na naslednji način: Če je samo en sin, mora odslužiti vseh šest let, če je pa več otrok, se šestletna družinska vojaška dolžnost med nje razdeli. Ako sta dva brata, bi služil vsak samo tri leta. Pa tudi deklice bi se upoštevale. Če ima družina enega sina in dve hčeri, bi služil sin samo dve leti, ker pridejo druga

Osram

štiri vojaška leta na dve sestri Bodo li ti predlogi kaj pomagali, se ne more trditi. Saj je neka Francozinja poslala v »Echo de Paris« dopis, ki se tako le glasi: »Oziri na kakršnokoli korist ne bodo nikdar nikoli nagnili ženo, da bi zanosila. To je moje najgloblje prepričanje.« Pravijo, da bi bilo najbolje otroke kupovati!

Srbska kopališča. Malo znano je, da ima Srbija celo vrsto zdravilnih vrelcev, za katere je srbska vlada šele zadnjih petnajst let preskrbela skromno reklamo. V toplicah v Banji v moravski dolini so lečilni vrelci proti revmatizmu in škrofulozi, ki imajo temperaturo 74° C. Jako priljubljene so toplice v Arangjelovcu, čigar vrelc kneza Miloša daje jako prijetno kisló vodo, ki se meri lahko z najbolj slovitimi studenci. Drugi viri rečenih toplic so v porabi pri boleznih dihalnih organov, bledice in ženskih boleznih. V Ribarski banji v kruševačkem okraju so žvepleni vrelci, ki se rabijo z velikim uspehom pri katarju. V toplicah v Lomnici, blizu Kruševaca, v romantični dolini srbskih alp je vir z dvojnogličastim sodnatim napojem. Loznica, blizu bosenske meje v severozapadnem kotu Drine, ima železnate in žveplenate studence. Brestovačka Banja blizu zaječarske trdnjave ob bolgarski meji ima šest žveplениh vrelcev, ki služijo v zdravljenju tuberkuloze, sifilitičnih boleznih in malarije. Sokobanja ali Aleksinec med Moravo in Timokom slovi kakor toplice za kožne bolezni. Niš, ob reki Nišavi, nekdanji Naisus, je bil znan kót zdravilišče še starim Rimljanom.

Vojna in vladarske rodovine. Sedanja vojna je povzročila tudi komplikacije v raznih vladarskih rodovinah, Rumunski kralj je sorodnik nemškega cesarja in raznih drugih vladarskih družin. Kralj Ferdinand rumunski je iz katoliškega kolena rodovine Hohenzollern, njegovega očeta Leopolda je hotel Bismarck l. 1870. napraviti za španskega kralja, sin tega Leopolda pa je postal rumunski kralj. Zdaj je rumunski kralj v taboru sovražnika njegovih sorodnikov, dočim stoji njegova žena, kraljica v taboru svojih sorodnikov. Angleški kralj Edvard VII. je bil njen stric, sedanji angleški kralj Jurij III. je njen bratranec. Toda kralj Edvard VII. je imel sestro in ta sestra se je poročila s pruskim princem Friderikom, poznejšim cesarjem. Sedanji an-

Nadškofijska palača v Pragi, kamor se preseli novi nadškof grof Huyn.

Julij Fučík, vojaški kapelnik in znani češki skladatelj, je umrl v Berlinu.

gleški kralj je ravno tako pravi bratranec nemškega cesarja, kakor je rumunska kraljica prava sestričina angleškega kralja. Največje zmešnjave vladajo pač v vladarski rodbini saško-koburški. Princi iz te družine so na vseh bojiščih. Sedanji vojvoda saško-koburški je vnuk angleške kraljice in bratranec sedanjega angleškega kralja ter pruski general. Belgijski kralj je pa tudi iz družine saško-koburške, dočim je njegova soproga zopet iz družine Hohenzollern. Tudi bolgarski kralj je iz družine saško-koburške, a ker je bila njegova mati iz družine Orléans — njen oče je bil francoski kralj Ludovik Filip — je kralj Ferdinand tudi naslednik francoskih kraljev Henrika IV. in Ludovika XIV. Ruska carica je rojena princezinja hessenska in ima polno sorodnikov v nemški armadi. Brat italijanske kraljice-vdove Margerite je vojvoda Tomaž genoveški, ki je poročen z bavarsko princezinjo Izabelo, ki ima zdaj v nemški armadi brata, več nečakov in več bratrancev. Zmešnjava nad zmešnjavo.

Zlato in srebro obdrži tudi med vojno in po vojni svojo vrednost. Varno je torej naložen denar, če si kupite zlato ali srebrno uro, verišico, prstan i. dr. Bogato izbiro po nizki ceni ima tvrdka H. Suttner v Ljubljani št. 5, Mestni trg, ki pošlje bogato ilustriran cenik vsakomur zastoj in poštne prosto. Naročite si ga z dopisnico takoj.

Zajamčen uspeh!

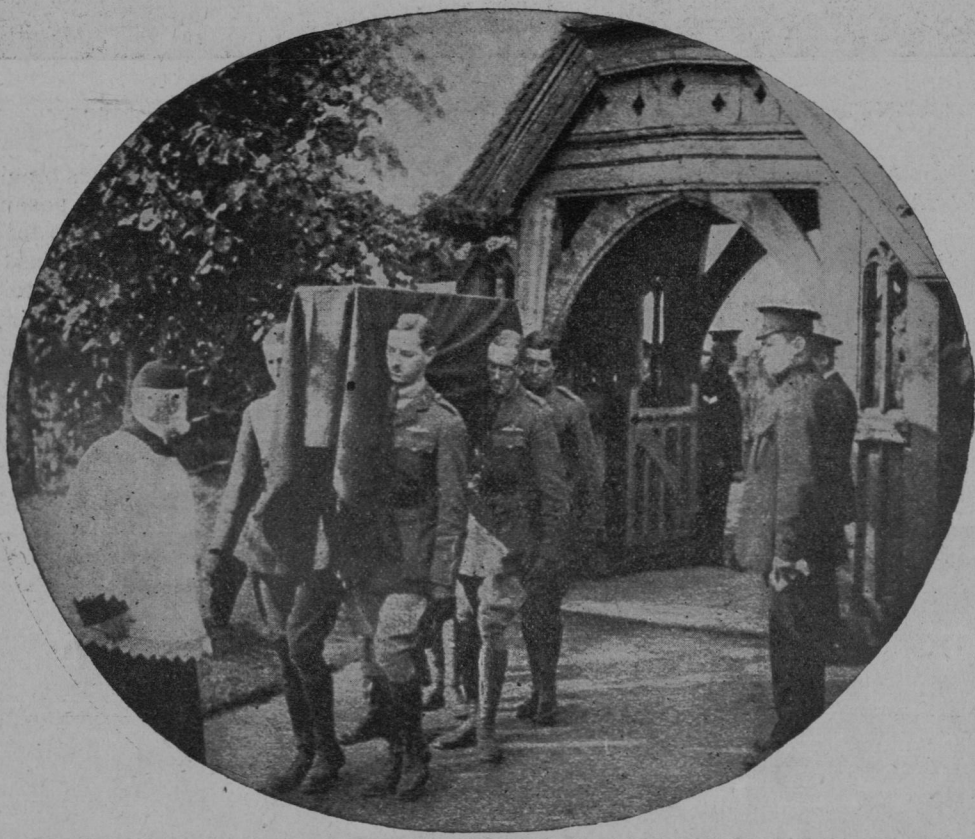
Tisoče zahvalnih pism za vpogled na razpolago

Bujno lepo oprsje

dobite, če rabite

med. dr. A. Rixovo prsno kremo

oblastveno preiskano, jamčeno neškodljiva. Za vsako starost hiter, zanesljiv uspeh. — Zunanja raba. — Pušica za poskušnjo K 3'30, velika pušica, ki zadostuje za uspeh K 8'80. Kosm. Dr. A. Rix laborat, Dunaj IX., Lakiergasse 6/O. Razpošilja se strogo diskretno. Zaloga v Ljubljani: Parfumerija A. Kanč in drogerija „Adrija“.

Pogreb nemškega letalca na Angleškem.

Zamaške

nove in stare, kupi vsako množino tvrdka Ljubljanska industrija probkovih zamaškov JELAČIN & KO. LJUBLJANA.

KMETSKA POSOJILNICA

R. Z. Z. N. Z.

obrestuje hranilne vloge po

Hranilnih vlog: dvajset milijonov. Popolnoma varno

4 1/2 %**LJUBLJANSKE OKOLICE**

V LJUBLJANI.

brez vsakršnega odbitka

naložen denar. Rezervni zaklad: nad 900.000.

IVAN JAX IN SIN

Ljubljana, Dunajska cesta 17.

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev, koles, pisalnih strojev in strojev za pletenje (Sirickmaschinen).

Brezplačen pouk v ve-
-zenju-
Tovarna v
Lincu usta-
novlj. 1867.Zahtevajte
cenik, ki ga
dobite
brezplačno
in poštino
prosto.**Maček & Komp.,**

Franca Jožefa cesta šte. 3

LJUBLJANA.

ZALOGA IZGOTOVLJENIH
OBLEK, ZA GOSPODE
DEČKE IN OTROKE.NAROČILA TUDI PO MERI.
SOLIDNA POSTREŽBA.ZALOŽNIK C. KR. PRIVIL. JUŽNE
ŽELEZNICE.**Starine**(stare pohištvo, posodo, oble-
ko, slike i. t. d.) in umetno zo-
bovje kupuje in prodaja

A. DERGANČ, brivec in starinar,

v Ljubljani, Frančiškanska ulica šte. 10.

Zima se oglašja!

Dovoljujemo si slavno občinstvo opozoriti na:

Specijalni oddelek za pletenine, trikotažo in perilo:

Za dame!

Vrhne pletene jopice in dušo-
grejci z rokavi kakor tudi brez
rokavov.Športne čepice iz volne in svile.
Spodnja krila, iz volne, crepe de
sante, svile, listra, klota, batista
i. t. d.Kombinaže, srajce, jopice in dru-
go perilo, pleteno iz volne, bom-
baža in šifona.Predpasniki pisani, beli in črni v
vseh modernih krojih.Stezniki v različnih kakovostih od
najcenejših do najboljših.Nogavice črne in v modnih bar-
vah, volnene, svilene, flor itd.

Gamaše iz sukna, pletene in triko.

Rokavice glacé, pletene in triko.
Žepni robci iz platna, šifona in
batista.

Za gospode!

Srajce likane iz šifona in cefirja v
najboljših kakovostih.Srajce za šport v vseh modernih
oblikah, iz cefirja in mako.

Nočne srajce v različnih oblikah.

Normalno perilo kakor: srajce,
jopice, hlače iz volne in bombaža.

Tetra perilo, zdrav. priporočeno.

Nogavice volnene, mako in bomba-
žaste v različnih modnih barvah.Ovratniki in manšete, najboljši
izdelek.Kravate, naramnice itd. v veliki
izbiri.

Rokavice glacé, pletene in triko.

Žepni robci v vseh kakovostih.

Dokolenice, gamaše, rokavice in
druge v to stroko spadajoče po-
trebščine za zimski šport in turiste.

Za dečke in deklice!

Športne jopice za deklice.

Sviterji za dečke v vseh kakovostih
in velikostih.Športne čepice v različnih obl-
kah in barvah.

Gamaše v vseh velikostih.

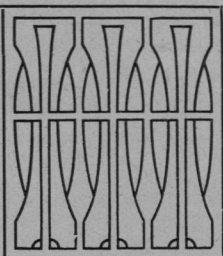
Nogavice od najcenejše do najfi-
nejše vrste, za vse starosti, iz
volne, bombaža in flora.Biserni triko in normalno perilo
kakor: hlačke, jopice kombinaže
(žabe) v vsakovrstnih kakovostih
in velikostih.Tetra perilo za dojenčke, higije-
nično priznано kot najboljšo.Predpasniki za deklice iz perilnega
in belega blaga, kakor tudi za
male dečke iz močnega moleskina.**Največja in najpopolnejša izbira v tej stroki.**

Posebno priporočamo različno vojaško perilo iz čiste volne in velblodje dlake, dalje galoše ameriškega in švedskega proizvoda v vseh velikostih, veliko zalogo dežnih plaščev od najcenejših do najfinejših, in najmodernejše bluže iz svile, baržuna in volne.

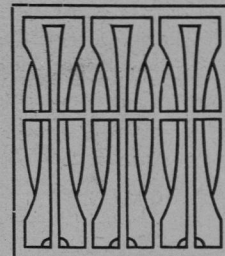
LJUBLJANA A. & E. SKABERNE LJUBLJANA
Mestni trg 10. specijalna trgovina za pletenine, trikotažo in perilo. Mestni trg 10.

Na debelo in drobno!

Na debelo in drobno!

ZADRUŽNA TISKARNA KRŠKO ob Savi

se priporoča slavnemu občinstvu za izvršitev vsakovrstnih tiskovin. Vsled najmodernejše uredbe izvršuje naročila najokusneje, ceno in v najkrajšem času.

Naročila sprejema vodstvo Zadrúžne tiskarne v Krškem in
upravništvo Tedenskih Slik v Ljubljani, Frančiškanska ulica 10. I. ...**LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI**

: Delniška glavica 8,000.000 kron. :

STRITARJEVA ULICA ŠTEV. 2.

Rezervni fondi okroglo 1,000.000 kron.

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na vložne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše.

2% rentnine od vlog na knjižice plača banka sama.

Modistika
MINKA HORVAT
Ljubljana, stari trg 21.

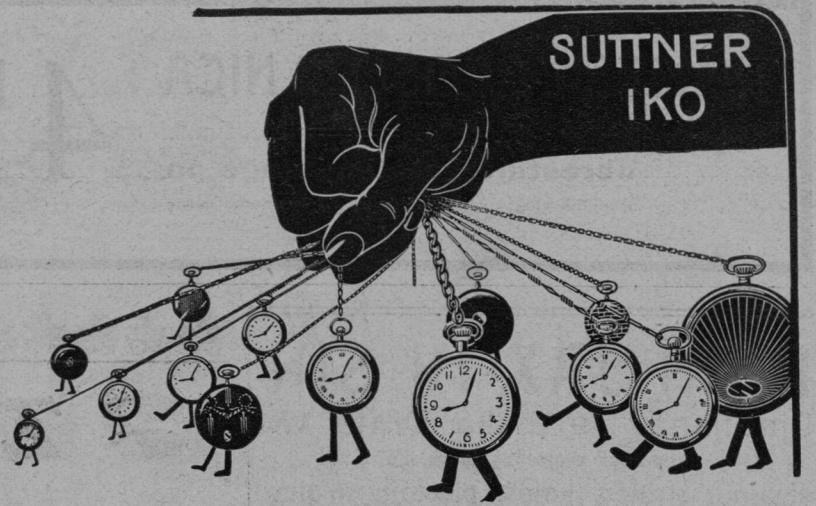
priporoča cenjenim damam
svojo zelo povečano zalogo
damskih klobukov in otroških
čepic.

Popravila najfineje in najceneje.

Priporoča se
umetna knjigovoznica
IVAN JAKOPIČ,
LJUBLJANA.

Mazilo za lase
varstv. znamka Netopir
napravi g. Ana Križaj v Spodnji
Siški št. 222 pri Ljubljani.
Dobi se v Kolodvorski ul. 200
ali pa v trafiki pri farni cerkvi.
V 3 tednih zrastejo najlepše lase.
Stekl. po 3 in 4 K. Pošilja se
tudi po pošti. Izorno sredstvo
za rast las.
Za gotovost se jamči.
Zadostuje steklenica.
Spričevala na razpolago.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
PORODNIŠNICA.
LJUBLJANA, KOMENSKEGA ULICA 4
SEF-ZDRAVNIK PRIMARJ DR. FR. DERGANČ

Svetovna tvrdka Suttner ima

samo natančno idoče, zanesljive, trpežne ure, katere staremu dobremu imenu hiše čast delajo.

St. 410. Nikelnasta Anker-Roskopf-ura K 4 10	Št. 712. Nikelnasta IKO - ura, 15' kamnov " 14—
" 705. Roskopf - ura, kolesje v kamnih " 5 90	" 1450. Bela kovinasta verižica " 2 80
" 719. Srebrna remontoar-ura " 7 80	" 865. Bela kovinasta verižica, priprosta " 1—
" 600. Žepna ura z radijem, se po noči sveti " 8 40	" 916. Srebrna verižica, masivna " 3 20
" 449. Roskopf-ura, dvojni pokrov " 7 20	" 422. Nikelnasta športna verižica " 1 75
" 518. Ploščnata nikelnasta kavalijska ura " 7 50	" 979. Srebrni obesek „cesarjeva podoba“ " 2—
" 803. Damska ura, jeklena ali nikelnasta " 7 90	" 213. Srebrni prstan z kamnom " 1 40
" 804. Srebrna damska ura " 9 50	" 211. Srebrni prstan z kamnom " — 90
" 1544. Ušnjata zapestnica z uro " 10 50	" 1063. Prstan, zlatona srebro " 2 70

Vsaka ura je najnatančneje preizkušena.

Razpošilja se
po povzetju ali če se denar vnaprej pošlje.

Krasni cenik
zastonj in poštne prosto.

Neugajajoče
se zamenja!

Lastna tovarna ur v Švici! — Lastna svetovna znamka „IKO“, najboljša preciz. ura.

H. Suttner samo v Ljubljani št. 5.

Nobene podružnice. **Svetovna razpošiljalnica.** Nobene podružnice.

SANATORIUM EMONA
ZA NOTRANJE IN KIRURGIČNE BOLEZNI.
PORODNIŠNICA.
LJUBLJANA, KOMENSKEGA ULICA 4
SEF-ZDRAVNIK PRIMARJ DR. FR. DERGANČ

Selenburgova ulica I
(zraven trgovine Tičar)

Specijalna trgovina bluz

Antonija Sitar

Poslano.

G. pl. Trnkoczy, lekarnar v Ljubljani.

Moja soproga je zadnjega sinčka s Sladinom „sladni čaj“ zredila. Fant je poldrugo leto star, čvrst in močan in ni bil še sploh nič bolan. Pri prejšnjih treh otrocih je rabila razne redilne moke, s kojimi ni niti približnjega uspeha imela. Sladin priporočam vsem staršem.
Spoštovanjem
Makso Kovač, c. kr. voj. uradnik.
V Pulju, 23. marca 1914.

Naročnina za list „Tedenske Slike“; za Avstro-Ogersko: 1/4 leta K 3.—, 1/2 leta K 6.—, celo leto K 12.—; za Nemčijo: 1/4 leta K 4.—, 1/2 leta K 8.— celo leto K 16.—; za ostalo inozemstvo: celo leto fr. 20.—. Za Ameriko letno 4 dolarje.

Uredništvo in upravništvo Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 10, I. nadstropje.